

1926 JÚLIUS—AUGUSZTUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

7—8. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1926 évre általában 250.000 K., erdészeti altiszteknek 125.000K

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok (alap. kamat vagy tagdíj) és az időnkint közzétett pótdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

Erdészet—Vadászat.

Írta *Rochlitz* Dezső ny. h. államtitkár.

A közelmúltban élénk vita folyt le a vadászati szaklapokban a vadászat hovatartozandósága és a vadászati ügyek élére állítandó szakember kvalifikációja kérdésében.

A vitában csekélységem is résztvett, védelmére kelve erdészeti szakunknak és az elvi álláspontunknak a műkedvelő vadászok támadásaival és lehetetlen elveivel szemben.

Egyébiránt az Erd. Lapok ápr. 15-i számában egy talpraesett jó kis elmefuttatásában lapunk érdemes szerkesztője is szóvátette a dolgot mindjárt a vita elején.

Foglalkozott aztán a kérdéssel az Orsz. Erd. Egyesület igazgató válaszmánya (l. az Erd. Lapok máj. 15-i számát) s legutóbb a Sopronban tartott közgyűlésünk is, *állást foglalva a vadászati ügyeknek a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályába való visszahelyezése mellett.*

A kérdés tehát élére van állítva, de egyébként is elég fontos ahhoz, hogy azzal a saját szaklapunkban is behatóan foglalkozzunk, annyiival inkább, mert szaktársaink között bizonyára vannak többen olyanok, akik a sportvadászlapokat nem olvassák, akiknek tehát a lefolyt vitáról nincs tudomásuk.

Kétségtelen, hogy a vadászat rendkívül fontos tényezője az erdészetnek. Sokkal fontosabb, mint első pillanatra látszik s mint némelyek talán gondolják. Fontos nemcsak a nagy közgazdasági jelentőségénél és azon oknál fogva, mert az okszerű vadgazdaság az erdőgazdaságnak már a természettől is oda utalt igen jelentős kiegészítő része és lényeges jövedelmi forrása, hanem fontos azért is, mert a vadászat feletti rendelkezési jog súlyt, tekintélyt, erőt és hatalmat biztosít az erdészetnek mindenütt, ahol azt kezében tartja. Meggyőző iskolapéldája ennek a német erdészet.

A vadászat hazánknak is olyan hatalmas közgazdasági tényezője, oly nagy erkölcsi és anyagi előnyt, értéket képvisel, hogy nemcsak megérdemli, hanem egyenesen megköveteli szaktársaink és intéző köreink legmesszebbmenő érdeklődését és ügyünk felkarolását.

Igen jól mondta idevágólag Roth Gyula szaktársunk a lezajlott vita során egyik cikkének kitünő konkluziójaként, hogy *egyetlenegy erdőmérnöknek sem szabad nyugodni addig, míg a vadászati ügyek legfőbb vezetése az erdészeti főosztály kezébe vissza nem kerül*. Ez legyen a conditio sine qua non-ja a törekvésünknek és egyben az a biztos alap, melyre tovább építhetünk.

És ezt az intelmet vesse jól az emlékezetébe minden egyes szaktársunk és az erdészetnek minden barátja és jóakarója, mert hogy az a régi nimbus, mellyel nagy elődeink a magyar erdészet tekintélyét megalapozták, ma már, sajnos, nem ragyog a régi fényében, ebben bizonyára nagy szerepe van annak, hogy a vadászati ügyek vezetése kicsúszott az erre hivatott erdészet kezéből.

Hogy pedig ez az áldatlan állapot bekövetkezett, ezt nézetem szerint a nálunk fennálló jogászuralom rendszerére lehet visszavezetni.

Ez ellen a rendszer ellen küzdünk nemesak mi, erdészek, hanem Magyarország egész gazdasági társadalma és műszaki kara immár hosszú évtizedek óta, sajnos, vajmi csekély eredménnyel.

Hogy egyebet ne említsünk: alig múlik el esztendő, hogy

az állami költségvetés képviselőházi, illetőleg nemzetgyűlési tárgyalása alkalmával valaki ne kifogásolná a minisztériumokban a szakerők hátrányára dülő jogásztúltengést. Ez idén is szóvátette Gaál Gaszton tekintélyes képviselő a mi u. n. *agrárállamunk* földművelésügyi minisztériumában uralkodó ezt a tarthatatlan helyzetet.

Azt meg éppen a közelmúltban olvashattuk a napilapokból, hogy a földművelésügyi minisztériumban *a mezőgazdasági szakoktatás reformja ügyében* tartott országos fontosságú értekezleten nem kisebb tekintély, mint *Somssich* László gróf, az Omge nagyérdemű elnöke emelte fel tiltakozó szavát a mai jogászrendszer ellen, követelve azt, hogy „*a mezőgazdasági közigazgatást nyissák meg a mezőgazdasági képzettséggel bíró rétegek előtt, mert anomália az, hogy ezekben a pozíciókban jogászok működnek.*“

Itt, ebben a lehetetlen rendszerben, a jogászuralom rendszerében volt és van sok mindenféle bajnak a kútforrása s ez a rendszer az, mely lidércnyomásként nehezedik ma is megcsonkított szerencsétlen szegény hazánk gazdasági kulturájának a fejlődésére.

Ha jól emlékszem: mintegy 30 évvel ezelőtt vette ki a jogászuralom az erdészet kezéből a vadászati ügyek vezetését és igen jellemző, hogy habár ezalatt az idő alatt 3-szor vagy 4-szer történt változás a vadászati osztály vezetőjének a személyében, a vezetés minden egyes alkalommal jogászember kezébe került, de mindig szükséges volt a jogászvezetőhöz erdőmérnököt is beosztani, hogy meg ne akadjon a verkli.

Hogy a helyzetnek ez az alakulása nem a véletlen pajzán játéka volt, hanem az említett rendszer okszerű és természetes következménye, ez, úgy hiszem, egészen világos.*)

*) A háború előtt, amikor a vadászati ügyosztály a halászáti ügyosztállyal egy főosztályt alkotott (most a vadászati ügyek — úgy olvastam valahol — *a lótenyésztési osztályban* szerepelnek; nem komikus?!), a földművelésügyi minisztérium akkori ügybeosztása szerint egyebek között „*a vadászati szakoktatás*“ és „*a kincstári erdők vadászati ügyei*“ is a vadászati osztályba tartoztak. Tessék már most elképzelni, hogy a jogász-osztályvezetők

És itt le kell szögeznünk egy másik elvitázhatatlan tény is, amely szintén élénk világot vet a tisztázandó kérdésre. Ez a tény pedig az, hogy a régi jó világban, amikor az emberek még nagyobb megértéssel és megbecsüléssel viseltettek egymás iránt, mint manapság: *a vadászközönség igenis az okleveles erdészekben kereste és találta fel a „tanult vadászokat” és a „jogosult szakembereket”.*

Igazolja ezt egyebek között az a tény, hogy pld. a 80-as években az „Országos magyar vadászati védegylet”, a vadászatnak Nagymagyarországon akkori egyedüli érdekképviselete, (ma, sajnos, három széthúzó vadászati egyesületünk is van csonka hazánkban!), a felső fokú vadászati szakoktatás cél-

erdőmérnökök segítsége nélkül hogyan irányíthatták volna jogi szaktudásukkal az erdészeti intézmények (erdőmérnöki főiskola és erdőőri szakiskolák) keretébe utalt vadászati szakoktatást, amikor maguknak ilyen iskolai képzettségük nem volt és miként védhették volna meg az erdőgazdaság érdekeit a kinstári erdők vadászati ügyeinek intézése, például a vadászterületek bérbeadása körül? Hiszen a saját szaktudásuk nem lehetett elég még arra sem, hogy megfelelő — az erdőgazdaság érdekeit is biztosító — bérleti szerződést köthessenek!

Az meg éppen merőben lehetetlen állapot, hogy a kinstári erdőkben ne a gazda rendelkezék a saját portáján és idegenek adják bérbe annak jogait harmadik személyek részére.

Sok anomália származott abból is, hogy a vadászati szakoktatásnak az erdészeti főosztályból való kikapcsolásával az említett iskolák két rendelkező gazda alá kerültek, mert tudni kell, hogy az „erdészeti szakképzés” és az iskolák „*adminisztratív és dologi ügyei*”, megmaradtak az erdészeti főosztályban.

Ennek a kettéválasztásnak a következménye aztán az lett, hogy az erdőőri szakiskolák igazgatóinak sokszor tojás-táncot kellett járniuk, hogy a két gazda nem mindig harmónikus rendelkezéseinek és kívánságainak eleget tehessenek.

A főiskolai vadászati szakoktatást illetőleg pedig az volt a helyzet, hogy az erdészeti főosztály hatáskör hiányában, a vadászati osztály jogász vezetői pedig bizonyára azért nem törődtek a felsőfokú oktatással, mert az jóval keményebb dió volt a számukra, mint az alsófokú vadászati szakoktatás.

Így aztán nem esoda, ha a főiskolai vadászati oktatásunk két szék között a pad alá került.

Érdeemes ezek felett gondolkodni! R. D.

jaira három erdészt (*Belházy, Szécsi és Illés*) bízott meg „*A vadászati ismeretek kézikönyvének*“ megírásával, amelyet az illetők hosszú, fáradságos munka után, a 90-es években tényleg el is készítettek.

Allításom igazolására szolgáljon továbbá az a tény, hogy *Cserszilvássy Ákos* (igazi néven *Vajda János* ismert költőnk, kinek apja uradalmi erdész volt), 1858-ban szép magyar nyelven megírta: „*A vadászat mestere*“ című könyvének előszavában kijelentette, hogy „*Nem tanult vadászok, mint inkább műkedvelő magánosok, magamféle gyalogpuskások számára írom ez útmutatást...*“ „*A vadászatnak — úgymond tovább — rendszeres és teljes tankönyvét avatottabb s talán nem is egy, de több összeműködő jogosult szaktekintély tollától várhatja a magyar olvasó.*“

Ime, milyen látnoki bölcsességgel, mégis nagy szerénységgel állapította meg a nagytudású költő és vadász — (aki magáról azt mondta, hogy „*mint magam is szenvedélyes és szerencsés iskolában nőtt műkedvelő vadász*“), — mondom, milyen bölcsen állapította meg már az 50-es években, hogy a vadászatnak rendszeres és teljes tankönyvét „*avatottabb és több jogosult szaktekintély*“ (három erdész) fogja megírni a 90-es években.

És hogy „*tanult vadászok*“ és „*jogosult szaktekintélyek*“ alatt csak erdészeket érthetett az erdészember vadász és költő fia, az több, mint bizonyos, mert abban az időben is csak egyetlen főiskolánk volt, a selmecbányai, ahol a vadászatot tanították, ahonnan tehát elismerten „*tanult vadászok*“ kerülhettek ki.

Bátran megállapíthatjuk tehát, hogy a múlt időkben a vadásztársadalom az erdészeket tekintette tanult vadászoknak és jogosult szakembereknek és nem kicsinyelte le, mint ahogy most az utókor teszi, a vadászati szakoktatásunkat, hanem súlyt, értéket tulajdonított annak.

Akkor még elválaszthatatlan fogalom volt az erdész-vadász fogalma, ezzel szemben a mai műkedvelő vadászközönség egyes szószólói éket akarnak verni a két fogalom közé, az erdőmérnöki főiskolánkon elsajátítható vadászati szakismerete-

ket pedig nem becsülik többre, mint a ministráns gyerek képzettségét a kalocsai érseki székre.

Önként felmerül tehát a kérdés: honnan ez a pálfordulása?! Ki, mikor, mivel és mi okból idézte fel azt, hogy a vadászközönség egyrészenek a felfogása ennyire megváltozott?!

Nem szenved kétséget, hogy ezt a pálfordulását is a jogászuralomra és arra az időre lehet visszavezetni, amikor ez az uralom kivette a vadászti ügyek vezetését az erdészek kezéből.

Bizonyára ekkor ébredt fel a műkedvelő vadászközönség egyes tagjaiban az öntudat, hogy: Ho-hó, hát ha jogászember lehet az ország első vadászati kapacitása, miért ne lehetnék én is, te is, ő is?!

Ezzel indult meg a lecsúszásunk a lejtőn és ma már odáig jutottunk, hogy a műkedvelő vadászok szószólói felülkerekedve, lóhátról kérdik tőlünk erdészekről, akik csak az elkobzott régi jogainkat kérjük visszaállítani: mi jogon merészkedtek magatoknak „privilegiumot“ és „új hatáskört“ kierősza-
kolni a vadászat berkeiben?!

„A legerélyesebben tiltakozunk az ellen a felfogás ellen — zúdúl felénk a hiúság és sértett önérzet hangja — mintha csakis az erdészeti kar lenne képes megfelelő vadászati szak-
tudással bíró szakembereket produkálni. Ez nem áll, súlyos tévedésen alapszik és súlyos tévedést tartalmaz a többi vadászemberrel szemben.“ — Így!

De hát ez még semmi! Megállapították odaát azt is, hogy: „a vadászat érdekei merőben ellenkeznek az erdészeti érdekeivel, továbbá, hogy „igen nagy veszedelmet“, „rettenetes veszélyt“ látnak „a vadászatnak az erdészettel való egybekapcsolásában“ és abban, „ha ugyanaz a kéz vezeti az erdészeti, mint a vadászati ügyeket.“***)

**) Ránkfogtak egyébiránt a túlodalon még külön dolgokat is. Például azt, hogy az erdómérnöki főiskolánkon csak a vadpusztításának a módjait tanítják; hogy a hallgatókba a vadgyűlöletet oltják bele, hogy hazánk világhíres szarvasállományja a bérlők óriási áldozatai dacára az erdészek vadtenyésztési próbálgatásai közben degenerálásban szenvedett ki; hogy a földmívelésügyi minisztérium vaskalaposai, valószínűleg az erdészeti

Ezekkel a rettenetességekkel szemben pedig a való tény-állás az, hogy az uradalmakban és nagyobb erdőgazdaságokban, ahol, mint tudjuk, a vadgazdaságok is a legfejlettebbek, jelenleg is csaknem mindenütt az erdészeti látja el a vadászat ügyét is. És ez így is van rendjén. A két gazdasági ág szoros kapcsolatban van egymással, sőt az erdei vadászat, a vadnak erdőben való tenyésztése egyenesen az erdei mellékhasználatok körébe tartozik, helyesebben: az erdőgazdaság szerves kiegészítő része, amit komolyan senki sem vonhat kétségbe.

De világosan mutatja az erdészeti és vadászat között fennálló kapcsolatot egyebek között az is, hogy az erdőmérnöki főiskola az egyedüli, ahol a vadászatot elméletileg és gyakorlatilag tanítják, az erdőőri szakiskolák azok, ahonnan képzett vadőrök kerülnek ki, a vadőri szakvizsgákat a m. kir. erdőigazgatóságok előtt kell letenni, a hatóságilag felesketett erdőtisztákat és erdőőröket az erdőtörvényben előírt esküjük is kötelezi arra, hogy „a gondviselésükre bízott erdő vadállományára szorgalommal és feltétlen hűséggel felvigyáznak“ stb.

Ha a mondottakhoz hozzátesszük még azt is, hogy a vad túlnyomó nagy részének, éppen a legnemesebb és legértékesebb fajoknak az erdő az ősi tanyája és menedékhelye s a léte is feltétlenül az erdőhöz van kötve, ahonnan rendszeren csak éjjelenként vált ki a mezőföldekre lakmározni, végül, ha számba vesszük azt, hogy az a vadállomány, mely az erdőgazdaságban ennek sérelme nélkül még egészen jól megfér, a szomszédos mezőgazdasági veteményekben és ültetvényekben már igen jelentéktelen károkat okozhat: úgy lehetetlenség elzárkózni annak a felismerése elől, hogy az erdészeti és vadászat

főosztály ellenzésére, útját állták annak, hogy a főiskolán a vadtenyésztést tanítsák; hogy az erdészeti főosztályban elfogultsággal és rövidlátással a vadat erdőpusztító rossznak tekintik stb. stb.

Ezek azonban olyan rosszakaratú, tendenciózus beállítások és nyilvánvaló valótlanosságok, hogy azokkal a mi szaklapunkban nem érdemes komolyan foglalkozni. Csak éppen annak az illusztrálására említjük itt meg, hogy milyen fegyverekkel dolgoztak ellenünk odaát. R. D.

között valóban szoros kapcsolat van, még pedig feltétlenül szorosabb, mint a vadászat és mezőgazdaság között.

Hogy a többi gazdasági ágak a kapcsolat szempontjából itt szóba sem jöhetnek, az magától értendő.

Szó sem lehet tehát arról, mintha az erdőszet és vadászat érdekei összeférhetetlenek lennének egymással. Ennek a való élet s a kétségbevonhatatlan tények egész sorozata mond ellent.

Ha helytállhatna az a feltevés, hogy az erdőszet vezetése alatt a vadászat ügye kárt szenvedne, úgy ezzel szemben hatványozott mértékben áll az, hogy az erdőgazdasági ismeretekkel nem bíró vadászok, akik csak vadászok, akik a vadászatot csak önmagáért istápolják, vezetőállásaikban a vadászat érdekeit igyekeznek az erdőgazdaság hátrányára is érvényesíteni.

A dolog úgy áll, hogy a kellő határok közé szorított szakszerű vadgazdaság nem csak hogy egészen jól összeegyeztethető a legmodernebb, belterjes erdőgazdasággal is, hanem annak, mint említettem, természetes és szerves kiegészítő része. Maga a természet is egymásra utalja a két gazdaságot s nyilván ez okból és az ennek révén a kettő között idők folyamán kifejlődött szoros kapcsolatnál fogva vált szinte egy fogalommá az erdőszet és vadász fogalma, ez okból és nem valami ötletszerűségből került a vadászati szakoktatás is az erdőszet feladatkörébe stb.

Csak hogy úgy az erdő-, mint a vadgazdaság terén persze meg kell óvnunk a természet háztartásának egyensúlyát, mert igen jól mondta Roth Gyula: *„Ha csak az erdőgazdaság érdeke irányadó, akkor satnyul a vad, ha a vadgazdaság érdekei kerülnek felül, akkor pusztul az erdő.“*

Mindezekből pedig okszerűen az következik, hogy az erdő- és a vadgazdaság vezetésének egy kézben kell lenni s a vezetőnek természetesen mind a kettőhöz értenie kell. Ezt kívánják: a józan ész, mind a két gazdasági ág jól felfogott érdekei és a pénzügyi szempontok egyaránt.

Csak ilyen módon, egy kézben, a vadászathoz is értő erdőmérnök kezén remélhető az erdőszet és vadászat érdekeinek helyes összeegyeztetése, az ellentétes szempontoknak egy ma-

gasabb, egységes szempontban való egyesítése és az ügyeknek olyan vitele, mely mind a két oldalról elfogadható eredményre és üdvös fejlődésre vezet.

Ellenkező esetben, ha a vadászat ügye az erdészettől idegen kezekbe kerül: a nézeteltérések, surlódások és összeütközések el nem kerülhetők és ezt mind a két gazdasági ág meg-sínyli.

Komoly erdészeti és vadászati szakemberek évszázados tapasztalataiból és tanulmányaiból leszűrődött olyan alapigazságok ezek, melyek előtt minden elfogulatlan erdésznek és vadásznak egyaránt meg kell hajolni.

Ezzel szemben az a törekvés, mely a vadászatot az erdőgazdaságtól elkülönítve „*teljesen független, önálló*“ gazdasági ággá akarja emelni, a vadászati ügyek vezetését pedig egyoldalú vadászati szakemberre kívánja bízni, tarthatatlan és mivel sem igazolható.

Álláspontjukat az ellenfeleink általában azzal indokolták, hogy „*a vadászat éppen olyan önálló, sőt még régibb eredetű ősfoglalkozási ág, mint a mezőgazdaság vagy éppen az erdőgazdaság*“, hogy tehát a vadászatot nem lehet egyiknek sem alárendelni és amazoknál kevésbé fontos gazdasági ágnak tekinteni. *Sőt akadt olyan hang is, amely jövedelmezőség szempontjából a vadászatot az erdőgazdaság fölé emelte.*

Nos, az ilyen elvek hangoztatását minden erdésznek, erdő- és mezőgazdának és vadásznak, aki igazán szívén viseli mind a három gazdasági ág érdekeit, a legnagyobb megütközéssel kell fogadnia.

Az említett elvek szószólói, úgylátszik teljesen megfeledkeznek arról, hogy ma már nem a népvándorlás és honfoglalás idejét éljük.

Tiltakoznunk kell éppen a vadászat igaz és nemes ügye érdekében az ellen, hogy a közfelfogással és minden logikával merőben ellenkező ilyen tarthatatlan elvek nyilvánításával gyűlöltté és ellenszenvenné tegyünk az ország közvéleménye előtt a vadászatot, melynek ügyis éppen elég ellensége van, még pedig nemcsak az alsóbb néposztályok között, hanem a felsőbb körökben is. (Két volt földművelésügyi miniszterünk-ről is tudjuk, hogy nem láttak a vadászatban mást, mint „*költséges úri passziót!*“)

Az ilyen és a vita során felmerült több más hasonló lehetetlen felfogásukkal árulták el legjobban a sportvadászok szellemi vezető egyéniségei, hogy az irányelveik még a vadászat ügyének helyes vezetésére sem alkalmasak, nem is említve a földművelés érdekeit.

Egyébiránt meg kell jegyeznünk, hogy az említett álláspont képviselői lépten-nyomon ellentétbe kerültek önmagukkal is.

Éppen odaát állapították meg pld. a vita során, más vonatkozásban (a vadászati felügyelőségek kérdésével kapcsolatban) igen helyesen, hogy: *„a vadászat legnagyobb hívének is be kell látnia azt, hogy mennél inkább van a vadászat csak önmagáért, mennél többet emészt fel abból a haszonból, melyet hozhat és mennél kevesebbet térít meg abból a kárból, melyet okozhat, annál kisebb a létjogosultsága.“*

Ez a helyes megállapítás tehát egyenesen és a leghatározottabban ellene szól annak, hogy a vadászatot *„teljesen független, önálló gazdasági ágának“* tekintsük. Ellenkezőleg: éppen azt igazolja, hogy a vadászatot, melynek joga törvény szerint is *„a földtulajdon elválaszthatatlan tartozéka“*, csak az erdő- és mezőgazdasággal kapcsolatban és csakis addig a határig szabad fejleszteni, ameddig az az utóbb említett — közgazdasági szempontból nagyobb súllyal és jelentőséggel bíró — gazdasági ágak érdekeivel észszerűen összeegyeztethető. Ezen a határon túl a vadászatnak kell háttérbe szorulnia, mert végre is a földnek nem az a legfontosabb rendeltetése, hogy azon vadat tenyészünk. (Csak igen ritka kivételes esetben lehet helye annak, hogy egyes uradalmakban a vadászat érdekeit helyezték az erdőgazdaság fölé.)

Hogy pedig a vadászat és a földművelés közötti kapcsolat szempontjából a mezőgazdasággal szemben az erdészetet illeti az elsőség, ezt fentebb már részletesen kifejtettük.*)

És éppen az a szoros kapcsolat, mely a mondottak sze-

*) Itt hozzáfűzhetjük még Roth Gyulának azt a helyes megállapítását, hogy: *„a mezőn tulajdonképpen csak a nyúl és fogoly él, az sem kizárólag, de a fácán, a szarvas, dám, őz, muflon, vad-disznó feltétlenül az erdőhöz van kötve és — a tulajdonképpeni*

rint az erdészet és vadászat között minden ellenkező felfogás és állítás dacára, a valóságban tényleg fennáll: egyenesen kizárja azt, hogy a vadászatot *az erdészettől teljesen független, önálló, külön gazdasági ág*nak ismerjük el és megengedhetőnek tartsuk, hogy a kettő különválasztassék egymástól.

Mert tessék elképzelni, mi lenne a vadászattal, különösen a nagyobb értéket képviselő erdei vadgazdasággal, ha az erdészetet a maga nagy szervezetével együtt egészen kikapcsolnánk a vadászat ügyének szolgálatából?

Hiszen rövidesen csak romjai maradnának meg a sok helyen szép fejlődésnek indult, virágzó erdei vadgazdaságoknak, de megsínylené helyenként a kikapcsolást a mezői vadászat érdeke is.

És kikkel s hogyan pótolná — bár hosszú idők folyamán is — a jogászuralom vagy bármelyik más rendszer a mi szervezetünket: intézményeinket és szakembereinket? Hogyan biztosítanák a vadászati szakoktatást? stb.

Talán az erdészetiek mellett más parallel intézményeket

vadtenyésztés, a nehéz és szakértelmet követelő feladatok, főképpen ezek körül merülnek fel“.

Odaát sűrűn hangoztatták a vita során, hogy miután az átkos Triamon megfosztott az erdőségeink nagy részétől s ennek következtében mostani csonka hazánkban a túlsúly a mezőgazdaságra és apróvadra esik: az erdészet — az ellentábor szerint — jogtalanul akarja a kiterjedésében nagyobb mezőgazdasági területek közérdekű vadászati ügyeinek vezetését a maga részére biztosítani.

Ezzel szemben azonban ki kell emelnünk azt, hogy a vadászati közigazgatás ügyeit nem lehet sem a művelési ágak szerint ketté osztani, sem a vezetést aszerint változtatni, hogy az erdőnek vagy a mezőgazdasági területnek nagyobb-e a kiterjedése.

De meg nem szabad kishitűeknek sem lennünk és feladnunk a reményt, hogy visszaszerezzük az elszakított területeinket.

Az erdőségeink, sajnos, alaposan megfogytak, úgyhogy a fatermésünk az ország faszükségletét ma már nem fedezheti. De éppen ezért kétszeresen nagyobb gondot kell fordítanunk arra, hogy a megmaradt erdeinkben a vadászat az erdőgazdaság érdekeivel összhangzásba hozassék, ezt pedig a fentiek szerint csak az erdészet kezében látjuk biztosítva. R. D.

állítanának fel, hogy dupla költséget okozzanak az államnak és a vadászterületek tulajdonosainak és hogy vetélkedő, egymás hatáskörébe beleavatkozó és egymással folyton hadilábon álló intézményeket, hivatalokat és közegeket állítsanak egymással szembe?!

Ezt talán csak nem akarják odaát sem?

De hát akkor mi jogon merik azt állítani, hogy a vadászat éppen olyan önálló, független gazdasági ág, mint az erdészet, hogy a vadászat érdekei merőben ellenkeznek az erdészet érdekeivel és hogy rettenetes veszélyt látnak a vadászatnak az erdészettel való egybekapcsolásában és abban, ha ugyanaz a kéz vezeti az erdészeti, mint a vadászati ügyeket?

Hiszen a tendencia világos és nyilvánvaló. *A cél csak az, hogy a műkedvelő sportvadászok a maguk számára biztosítsák a vadászati ügyek legfőbb vezetését és a kincstári erdők vadászterületei felett való rendelkezést* és ennek az igazolására hoznak fel aztán lehetetlennél lehetetlenebb okokat és a tényekkel merőben ellenkező érveket.

De bocsánat: megkövetelni az erdészettől azt, hogy az erdómérnöki főiskolán és az erdőőri szakiskolákon vadászati szakembereket neveljenek, szolgálati kötelességükké tenni, hogy a gondozásukra bízott erdőkben a hasznos vadat tenyészszék, neveljék, óvják, a kártékonyakat pedig pusztítsák, hatósági esküt venni ki tőlük, hogy a vadállományra szorgalmasan és hűen fognak felvigyázni s aztán a vadászat legfőbb ügyeinek a vezetését kicsavarni az erdészet kezéből és azt jogászokra vagy más szakmabeli műkedvelő sportvadászokra bízni, de ezt is oly módon, hogy az igazi szakteendőket a hozzájuk beosztott és alájuk rendelt erdészeti szakemberek végezzék: tisztára képtelenség.

Ennek a lehetetlen állapotnak egyszer már meg kell szűnni, ha még van belátás, jog és igazság ebben az országban.

Sok szó esett az utóbbi időben a vadászati szaklapokban a vadászati felügyelőségek intézményes megszervezéséről is, amit a magyar vadászközönségnek igen tekintélyes, számottevő része, köztük több szaktársunk, egyenesen követel.

Idevonatkozóan dr. *Pilaszanovits* Antal, mint a vadászlapok írták: „*felsőbb helyről nyert megbízatás alapján*“, kon-

krét tervezetet is dolgozott ki, mely sokban hasonlít a régi erdészeti közigazgatás és az állami erdőfelügyelőségi intézmény szervezetéhez.

Ha tényleg rendezésre kerülne a dolog, úgy azt nézünk szerint szintén csak az állami erdészeti igazgatás meglévő keretében lehetne úgy gazdasági, mint pénzügyi szempontból helyesen és célszerűen megoldani.

Ellenkező esetben, ha a vadászati felügyeletre külön szervezet állíthatnák fel, úgy ez, az erdőfelügyelet terén, a fentebb kifejtett okoknál fogva a legképtelenebb érdekösszeütközésre vezetne.

Ez is egy okkal több tehát arra, hogy a vadászati közigazgatás a földművelésügyi minisztériumban, már a mostani szűkebb ügykörrel is, az erdészet kezén legyen, mert csak ezen az alapon lehetne az állami vadászati felügyeletet is fokozatosan továbbfejleszteni és tervszerűen kiépíteni.

És evégből megfontolandónak tartom, vajjon a vadászati felügyelet hathatósabb gyakorlása és a közigazgatási hatóságok e részbeni feladatának megkönnyítése céljából nem volna-e kívánatos az állami erdészeti igazgatás szervezetét a fennálló törvényekben megszabott korlátokon belül már most a vadászati felügyelet szolgálatába is állítani és e célból a közigazgatási hatóságok segítségére bocsátani.

Az eddig mondottakkal, úgy hiszem, eléggé kimerítettem a vadászat hovátartozandóságának kérdését s ezzel együtt azt is, hogy *a vadászati ügyek vezetésének a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályában van a helye és nem máshol.*

A dolog természetes rendje azt kívánná, hogy az erdészeti főosztály keretében elhelyezendő vadászati ügyosztály azzal az osztállyal kapcsolassék egybe, amelyhez az erdészeti szakoktatás, továbbá az erdőmérnöki főiskola és az erdőőri szakiskolák adminisztratív és dologi ügyei tartoznak, mert anomália az, hogy ezek az intézmények két gazda alá legyenek rendelve.

Ami ezek után a kvalifikáció kérdését illeti, e tekintetben az erdészet céljának és törekvésének, mint a fentiekből is kitűnik, oda kell irányulnia, hogy lehetőleg minden erdőmér-

nők elméletileg és gyakorlatilag egyaránt képzett szakember legyen úgy az erdő-, mint a vadgazdaság terén, a vadászati ügyek élére azonban mindenesetre olyan szakember kerüljön, aki a gazdaság mindkét ágában otthonos.

Ezzel szemben a műkedvelő vadászok szószólóinak álláspontja és kívánsága általában az, hogy a vadászati ügyek élére állítandó szakember *jó vadász legyen, egyéb semmi.* „*Ha e mellett az illető erdész is* — mondja a műkedvelő vadászok egyik legelőkelőbb szellemi vezére — *hát ez nem baj* (de nagy szerencse a szakunkra!), *éppen annyira nem baj, mintha jó gász, gazdász vagy éppen semmi sem volna, csak jó vadász lenne; de valakinek az erdészi mivolta előnyéül egyáltalában nem szolgálhat.*“

Röviden: mi, erdészek, a vadászat terén is a haladást, a kultúra fejlesztését kívánjuk, ellenben ellenfeleink a főiskolánk vadászati szakoktatásának semmibevételével és az uralkodó képezési rendszer teljes figyelmen kívül hagyásával a maradiság álláspontját képviselik és az autodidaktikus képzettséget helyezik előtérbe, bár, hogy az utóbbit aztán ki, hogyan és milyen úton-módon állapítaná meg, arról bőlesem hallgatnak odaát.

Én, megvallom, végtelenül szomorú jelenséget: a kultúra iránti érzék nagyfokú fogyatékoságát látom az ilyen elvek hangoztatásában, ha azok valóban meggyőződésből erednek és nem tendenciózusak. Aggályosnak látom ezt különösen most, amikor szeretünk a „*kulturfölényünkre*“ hivatkozni a leigázó szomszédainkkal szemben, amikor bízunk abban, hogy ha más nem: a magasabb kulturánk diadalra segít az alacsonyabb fölött s amikor általában mindenütt és minden szakon észlelhető az elméleti képzettség és a főiskolai oktatás fejlesztésére irányuló törekvés.

Ellenfeleink, úgy látszik, nincsennek tisztában azzal, hogy a vadászat elmélete ma már tudománnyá fejlődött, még pedig széleskörű tudománnyá, mely nagy anyagot ölel fel és sok más tudomány-ággal áll szoros kapcsolatban.

Ma már nincs olyan szak, olyan foglalkozás, *bármennyire gyakorlati legyen is az*, ahol a haladó kultúra a gyakorlati

ismereteken kívül a szakiskolai végzettséget is meg ne követelné.

A maradiságot hirdető elvekre csattanós választ olvashattunk ki a mezőgazdasági szakoktatás reformja ügyében megtartott, fentebb már említett értekezletről szóló hírlapi tudósításokból. Egyebek között nem kisebb dologról volt szó ezen az értekezleten, mint arról, hogy ne csak a gazdatisztek-től, hanem *maguktól a földtulajdonos gazdáktól is meg kell követelni a szakiskolai képesítést*, ha maguk gazdálkodnak a földjeiken.

Huber József, Pestvármegye Gazd. Egyesületének elnöke nyújtott be erre vonatkozóan határozati javaslatot, a földművelésügyi miniszterünk pedig örömmel fogadta a tervet és kijelentette, hogy lehetőleg érvényesíteni fogja az abban foglalt kívánságokat.

Ime, még a földművelő mezőgazdától, aki a földgazdaságban születik és abban éli le egész életét, meg lehet és meg is kell követelni a szakiskolai képesítést, hogy a földjét okszerűen művelje, mertha ezt nem teszi, nemcsak önmagát károsítja meg, hanem az országot is.

A műkedvelő vadászok szellemi vezérei pedig lebecsülik és semmibe sem veszik a felsőfokú vadászati szakoktatást és tarthatatlan álláspontjukat efféle kijelentésekkel igyekeznek alátámasztani:

„Nem az iskola és oklevél képezi előfeltételeit a tudásnak és szakértelemnek.“

„A vadászgazdaság nem olyan mesterség, melyet könyvből, vagy az iskola padjain meg lehetne tanulni.“

„Nem az erdőmérnöki diploma adja a képesítést, hanem a magánszorgalomból elvégzett gyakorlati főiskola“ stb. stb.

Szóval: a magyar vadásznak nincs szüksége könyvre, iskolára, tudományra! Ebben a maradiságot jelentő felfogásban látunk mi, erdészek, nagy veszélyt, mert ez amellet, hogy az erdőgazdaság érdekeire csak káros lehet, egyáltalán nem alkalmas arra, hogy a vadászati kultúra jól felfogott érdekeit szolgálja és a hazai vadászatunk igaz ügyét az egészséges fejlődés és haladás útjára vigye.

Veszélyt látunk abban is, ha a vadászati ügyek élén álló szakembertől nem kívánunk egyéb kvalifikációt, mint azt, hogy „jó vadász legyen, egyéb semmi.“

Ma már nincsen olyan főiskola sehol, ahol a szaktárgyakon kívül egyéb tantárgyakat is ne tanítanának.

Ezt pedig nemcsak az általános műveltség, hanem a gyakorlati élet szükségletei is egyenesen megkövetelik.

Az egyoldalúlag képzett szakemberekből lesznek igazában az „elfogultak“, a „vaskalaposok“, a „copfokhoz ragaszkodók“ stb. amit a túloldalon ránk akarnak bizonyítani.

Az egyoldalú szakemberek azok, akik nem képesek az ellentétes szempontokat egy magasabb egységes szempontban egyesíteni és egymással összhangzásba hozni, aminek aztán az okszerű következménye az, hogy a békés, harmonikus együttműködés helyett a széthúzást és egyenetlenséget szítják.

Az ilyen egyoldalú szakemberek sokszor az alsóbb állásokban sem felelnek meg, még kevésbé állják meg a helyüket, ha vezető pozíciókba jutnak.

Számbavéve mindezeket, nemcsak hogy „nem baj“, hanem egyenesen szükséges, hogy a vadászati ügyek élén álló szakember a vadászaton kívül értsen az erdőszethez s a vadászattal kapcsolatos egyéb tudományágakhoz, igen jó, ha ért a műszaki dolgokhoz, a joghoz, szociálpolitikához és egyebekhez is. Minél szélesebb az ismeret- és látóköre, annál jobb.

Ellenfeleinknek fentebb körvonalozott álláspontja egyébiránt nemcsak az erdőgazdaság és a vadászati kultúra szempontjából esik méltán kifogás alá, hanem a fennálló képesítési rendszerünkkel sem egyeztethető össze.

Idevágólag kivonatossan idézem Roth Gy. cikkeiből az alábbi meggyőző és világos ökfejtéseket:

„Minden pálya iskolai kvalifikációhoz van kötve, pedig kétségtelen, hogy antididaktikus úton is ellehet sajátítani minden képzettséget“.

„Hogy melyik helyesebb, azon ezúttal nincs mit vitatkozni. Tény, hogy az egész világon ez a rendszer uralkodik és jobbat helyébe eddig nem találtak“.

„Az oktatásnak és képesítésnek az említett rendszerét mindennütt az állam maga építette ki“.

„Ameddig tehát minden hivatásos foglalkozás iskolai kvalifikációhoz, oklevélhez van kötve és az adott esetben ez a kvalifikáció tényleg csak az erdőmérnöki főiskolán szerezhető, *addig mi feltétlenül ragaszkodunk jogainkhoz és követeljük azok elismerését mindenütt, ahol a vadászattal kapcsolatos hivatalos vagy hivatásos teendők szerepelnek*“.

„A ma uralkodó képesítési rendszerrel ellenkezik s ezért nem helyes az a beállítás, hogy csak autodidakták juthassanak szerephez, de lehet az illető erdőmérnök is, hanem fordítva áll a tényleges rendszernek megfelelő helyzet: elsősorban az erdőmérnök a jogosult, mert egyedül neki van rendszeres, hivatalosan elismert és igazolt képesítése, de emellett szerepelhetnek autodidakták is (ha arra t. i. egyáltalában szükség volna!), *hogyha megfelelő módon igazolták képzettségük egyenrangúságát és azonos értékét*“.

„*Magánember túlteheti magát — már amennyire az oklevélre vonatkozó törvények megengedik — a szakképzettség követelésén, de az állam nem tagadhatja meg a saját maga oktatási rendszerét és elismert szakképzettséghez kötött teendőket nem ruházhat olyanokra, akiknek szakképzettsége nem terjed e munkakör működési terére*“.*)

Figyelembevétel az elmondottakat, ezen a helyen is a legerélyesebben tiltakoznunk kell a túlsó oldal beállításai ellen, melyek ha helytállhatnának, akkor egyszerűen be kellene zárni az összes főiskolánkat.

De itt is felmerül a gondolat, vajjon nincs-e ezen a pon-

*) Sajnos, legújabbban éppen az oktatási rendszerünk legfőbb óra, a kultuszminiszter tette túl magát a fennálló rendszeren.

A vadászati szaklapokban olvastuk, éppen a vita során, hogy a miniszter úr *a vallásalapítványi erdők vadászati felügyelőjévé egy orvosgyógyászati magántanárt nevezett ki*. Mintha csak minket akart volna megcsúfolni és az ellenfeleinknek igazat adni a miniszter ezzel a kinevezéssel.

Ez is egy okkal több, hogy a legerélyesebben követeljük a jogaink visszaállítását.

Most még csak szót sem emelhetünk az ilyen visszásság ellen, mert hiszen éppen az erdészeti vadászat érdekeinek védelmére elsősorban hivatott földművelésügyi minisztériumban e részben fennálló helyzet mutatja a rossz példát.

Említésre méltó, hogy az erdészeti szakunk és képesítési rendszerünk az igazságügyminisztériumban talált megértésre és részeseült védelemben, ahol — mint *Diehl* Ágoston kartársunk egy röpiratában kiemelte — elrendelték, hogy „*perekben vadászati szakértők csakis okleveles erdőmérnökök lehetnek*“.. R. D.

ton is tendencia, mint ahogy ezt fentebb az erdő- és vadgazdaság állítólagos összeférhetetlensége mellett az ellenfeleink részéről felhozott lehetetlen érvelésnél láttuk.

Hiszen végre is a XX. században vagyunk és így nemcsak a gazdasági vonatkozások, hanem a kultúra szempontjából sem helyezkedhetünk vissza az őskori állapotokra.

Lehetetlenség manapság még csak feltételezni is, hogy akadjon intelligens, művelt ember, aki a közfelfogással és az egész művelt világon uralkodó oktatási és képesítési rendszerrel szemben komolyan és meggyőződéssel állíthatná, hogy a gyakorlati ismeretek mellett a főiskolai szakoktatásra nincs szükség.

Ellenfeleink a vita során következetesen és persze nem minden célzatosság nélkül, „*egy egész hosszú élet gyakorlati tapasztalatait*“ állították szembe a főiskola „*néhány tanórás*“ oktatásával, egészen megfélekezve arról, hogy az erdőmérnökök is élnek, gyakorlati tapasztalatokat gyűjtenek és okulnak, tanulnak a főiskola elvégzése után is.

Azokat az erdőmérnököket tehát, akik a vadászat terén az iskolai képzettségüket megfelelő gyakorlati ismeretekkel is kibővítették, — pedig ilyen van bőségesen, csak tessék körültekinteni — feltétlenül előnyben kell részesíteni azokkal a sportvadászokkal szemben, akiknek csak hasonló gyakorlati tudásuk van, mert végre is a kétféle ismeretkör együttvéve mégis csak több, mint a gyakorlati tudás egymagában.

Általánosságban tehát nem ismerhetjük el már csak ez okból sem a sportvadászok vadászati szaktudásának az egyenrangúságát és azonos értékét, még kevésbé a fölényét, az erdőmérnökökével szemben.

De nem ismerhetjük el azért sem, mert éppen a vita során arról győződünk meg, hogy a sportvadászok legelőkelőbb szellemi vezető egyéniségei még elemi dolgokkal: a hivatásos vadászati szakember feladat- és működési körével sincsenek tisztában és egy véleményen.

A sportvadászok egyes képviselőinek felfogása szerint ugyanis a hivatásos vadászati szakembernek csak a vadtegyésztéshez kell értenie és kizárólag ennek az érdekeit kell

szolgálnia, de a vad elejtésének és a vadászat módjainak ismeretét már nem kívánják meg, hanem egyenesen veszedelmesnek tartják a tenyésztés érdekeire nézve.

Ezzel szemben a sportvadászok másik táborának szószólói a vadászati szakember tudását főleg a vadászat gyakorlása, tehát a sport szempontjából ítélik meg és értékelik, amit legjobban igazol egyebek között az, hogy azok a vadászkiválóságok, akikre, mint a szaktudás iskola-példáira hivatkoztak, névszerint felsoroltak és velünk erdészekkel, szembeállítottak, túlnyomólag Afrikát és a nagyvilágot bejárt hírneves sportvadászok, akik bizonyára nem azért keresték fel a trópusi és jégsarki vidékeket, hogy ott a vadtenyésztési viszonyokat tanulmányozzák és hazánkba átültessék.

Hogy a két szélsőséges felfogás között — mint sok másban, úgy itt is — az arany középúton van az igazság, ez alig szorúl bővebb magyarázatra.

Nem szenved ugyan kétséget, hogy a hivatásos vadászati szakember feladat- és működési körének elsősorban a vadtenyésztésére, nevelésére, óvására, a kártékony vad irtására stb. kell kiterjednie, de az is bizonyos, hogy értenie kell a vadászat szakszerű gyakorlásának módjaihoz, az elejtett vad kezeléséhez és értékesítéséhez, szóval a vadgazdaság kihasználásával járó összes egyéb tennivalókhoz is.

A vezető állásban levőktől pedig ezenfelül, amint erre fennebb már rámutattunk, azt is meg kell követelni, hogy ne csak egyoldalú vadászok legyenek, hanem a vadászattal kapcsolatos egyéb közgazdasági ismeretekkel is bírjanak.

Már pedig a dolog természetéből folyik s alig szorúl bővebb indokolásra, hogy a műkedvelő sportvadászok, akik csak kedvtelésből és nem hivatásszerűen foglalkoznak a vadászattal, rendszerint csak a vadászat gyakorlásában, tehát a vad lelövésében és a lövés művészetében képezik ki magukat több-kevesebb tökélyvel; ellenben minél nagyobb a módjuk, minél több az alkalmuk és szabad idejük arra, hogy a vadászati szenvedélyüknek hódolhassanak, annál kevésbé foglalkoznak maguk a vad tenyésztésével és a vadászat egyéb gazdasági ügyeivel, hanem egyszerűen rábízzák az utóbbi feladatok tel-

jesítését ahhoz értő hivatásos alkalmazottakra. Ez így van! Az eltérések csak kivételek, melyek megerősítik a szabályt.

Kétségtelen továbbá az is, hogy azok a szép számban lévő erdőmérnökök, akiket a hivatásuk a vadászati érdekek szolgálatába is állít, legyenek azok akár állami, akár uradalmi erdőmérnökök, a fentebb megjelölt egész munkakörben teljesen kiképezhetik magukat. Hiszen ezek igazán ebben élnek, ez a hivatásuk, feladat- és működési körük, nem úgy ám, mint a más foglalkozású sportvadászoké.

Nincs tehát semmi ok és szükség arra, hogy a vadászati ügyek élére állítandó szakembert ne a hivatásos erdész-vadászok között, hanem a sportvadászok körében keressük.

A vita során ellenfeleinknek mindenike nagy elismeréssel nyilatkozott általában az erdőmérnöki karról és annak képzettségéről. Sőt egyik vezető egyéniség „*Magyarország legmagasabb képzettségű és legáltalánosabb műveltségű férfainak*“ mondta az erdészeket; csak éppen a vadászati szakképzettséget nem akarják elismerni és éppen az erdészeti vezetőségét akarják a vadászati ügyek intézéséből mindenáron kizárni. Hol van itt a következetesség?!

Összefoglalva az elmondottakat, nem a szakunk iránti elfogultságból, hanem igaz meggyőződésből bátran állíthatjuk, hogy hazánkban, ahol, mint fentebb kiemeltük, úgy is sok ellensége van a vadászatnak, nincs egyetlen más olyan számottevő foglalkozási ág, melyre a vadászat ügyét olyan megnyugvással lehetne bízni, melyre olyan biztosan lehetne építeni, mint az erdészeti.

De ezt természetesen csakis a fentebb jelzett elvi alapon és csakis abban az esetben lehet reményleni, ha a vadászati ügyek legfőbb vezetése is az erdészeti kezében lesz, különben nem kívánhatja meg teljes joggal senki a magyar erdészeti vezetőségétől, hogy a vadászat ügyét azzal a lelkesedéssel és ügyeszeretettel karolja fel, mely a gazdaság ezen ágának egészséges fejlődéséhez és haladásához szükséges.